

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Факультет будівництва та архітектури

Кафедра архітектури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з НВР ЛНУП

_____ професор Віталій Боярчук
“ _____ ” _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«РИСУНОК ЗА ФАХОМ»

(назва навчальної дисципліни)

РВО **Перший бакалаврський рівень**

Ступінь вищої освіти **«Бакалавр»**

Галузь знань: **02 «Культура і мистецтво»**

спеціальність **022 «Дизайн»**

ОПП **«Дизайн середовища»**

Львів 2024

Робоча програма дисципліни Рисунок за фахом

для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 022 «Дизайн»

рівень вищої освіти «Бакалавр» II курсу

Розробники: ст. викладач Степан ПІСЬО

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури

Протокол від "...." 2024 року № ...

Завідувач кафедри: др. мист., професор _____ Романа КЮНЦЛІ

(підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії (ради) факультету

будівництва та архітектури ЛНУП

Протокол від "...." 2024 року № ...

Голова методичної комісії: к.т.н., в. о. професора _____ Андрій МАЗУРАК

(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти

Рівень вищої освіти: Бакалавр

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 022 «Дизайн»

Характеристика навчальної дисципліни: Нормативна (за вибором)

Кількість кредитів - 7

Загальна кількість годин – 210

Вид контролю: *іспит, залік згідно навчального плану*

Співвідношення кількості годин аудиторних занять та практичних до загальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 35,2 %

для заочної форми навчання – 12 %

Мета і завдання курсу.

Мета: формування образного композиційного мислення, розвинутого у результаті постійної праці над осмисленням змісту завдання; розвиток вміння виразити пропорції конкретної природи в його багатстві та цілності складових елементів (простір, середовище, об'ємна форма, освітлення, взаємодія предметів, фактура матеріалу, індивідуальна характеристика).

Задачі дисципліни - забезпечити відповідну професійну підготовку майбутніх дизайнерів. Дисципліна вміщує вивчення теоретичних та практичних закономірностей, засобів та технічних навичок рисунку при вивченні основ дизайнерської творчості, пов'язаних з практичним їх застосуванням. Практичний курс будується на послідовному вивченні теоретичного матеріалу. Глибоке критичне освоєння художньої спадщини допомагає творчому зростанню молодого дизайнера, підвищуючи його культуру та художній смак. З цією метою аналізуються рисунки майстрів і виконуються копії з них.

Студенти мають набути вміння виконувати начерки з природи і короткочасні рисунки, формуючи навички у початкового дизайнера до

постійного огляду навколишнього середовища;

вміння на основі придбаних знань малювати по уяві та пам'яті, що має особливе значення для дизайнерської діяльності;

вільно володіти технічними засобами відображення, що сприяє розвитку індивідуальних можливостей дизайнера у відтворенні його творчих задумів.

Задачі дисципліни будуються на зв'язку теоретичних основ та практичного виконання курсу.

2. Програма навчальної дисципліни

Рисунок за фахом – одна з дисциплін професійної та практичної підготовки, яка сприяє розвитку у студентів мислення, вивчає систему постійно діючих закономірностей, яким підкоряються світлотіні.

В міру виконуваності практичних завдань студентів, викладач індивідуально обговорює і визначає комплекс завдань для аудиторної та самостійної роботи.

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ЛНУП, на 3 курсі рівня вищої освіти, вивчається дисципліна «Рисунок за фахом» для одержання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр. Студенти закріплюють набуті навички та вміння і продовжують удосконалювати свою художню майстерність. Для цього у навчальному плані передбачено (7 кредитів ECTS – 210 учбових годин, у тому числі 74 учбових годин – аудиторні та 136 учбових годин – самостійні).

Завдання за темами:

Тема 1. Складні форми архітектурних деталей.

Тема 2. Образні архітектурні форми.

Тема 3. Форми фігури людини.

Тема 4. Пропорції чоловічої фігури людини.

Тема 5. Пропорції жіночої фігури людини.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 09.	Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
СК 03.	Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну.
СК 09.	Здатність зображувати об'єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, спеціального рисунка та живопису (за спеціалізаціями).
ПРН 07.	Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.
ПРН 08.	Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію.
РПН 18.	Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.

3. Структура навчальної дисципліни.

Назва тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	8	10	11	12	13
	Рік підготовки 3 семестр 5,6						Рік підготовки 3 семестр 5,6					
Тема 1	26		12			14	26		5			21
Тема 2	30		14			16	30		3			27
Тема 3	34		16			18	34		8			26
Іспит	30					30	30					30
Разом за 5 семестр	120		42			78	120		16			104

Тема 4	44		16			28	44		5			39
Тема 5	46		16			30	46		4			42
Залік												
Разом за 6 семестр	90		32			58	90		9			81
Разом	210		74			136	210		25			185

4. Теми практичних занять

Тема 1. Складні форми архітектурних деталей.

Короткочасні начерки міського пейзажу з групами дерев. Завдання спрямоване на досягнення цільності бачення, почуття пропорції, на активізацію сприйняття природи і дозволяє різноманітніше і глибше вивчити характерні особливості пейзажу поселення і людини в ньому.

Обсяг завдання: Арк. Ф. А-3. Папір, олівець.

Тема 2. Образні архітектурні форми.

Вивчення складних форм архітектури та людини. Середовище та людина.

Рисунок фрагментів та архітектури, як конструктивно-пластичної форми у єдиній цілості їх великих і малих об'ємів, що творять образ природи та просторового середовища. Фрагмент характерної архітектурної будівлі у просторовому середовищі.

Обсяг завдання: Арк. Ф. А-3, олівець.

Тема 3. Форми фігури людини.

Рисунок анатомічної фігури людини за зразком Екорше Гудона.

Постать Еркоше Гудону, який спрямований на вивчення м'язових мас фігури людини в рисунку.

Мета завдання: Оволодіти технікою передачі анатомічної будови людського тіла, вивчаючи деталі м'язів, кісток та загальну структуру фігури за зразком скульптури Екорше Гудона, що дозволяє вивчати і зображати людину в її природних пропорціях і формах.

Опис завдання:

Ознайомтесь з класичним анатомічним зразком Екорше Гудона, скульптурою, що демонструє людське тіло без шкіри, візуалізуючи м'язи, кістки та інші анатомічні деталі. Завдання полягає в тому, щоб детально зобразити анатомічну фігуру людини, використовуючи цей зразок як основу для вивчення будови людського тіла. Під час роботи особливу увагу зверніть на пропорції фігури, точність передачі форми м'язів, рельєфність, текстуру кісток та м'язових груп. Використовуйте техніки, які допоможуть передати чіткість анатомічних ліній, таких як контурний малюнок, світлотінь для створення об'єму та текстури м'язів.

Для більшої точності можна використовувати лінії для позначення основних форм тіла, а потім додавати світлотінь для підкреслення глибини та деталізації.

Кроки виконання завдання:

Спочатку зробіть загальний ескіз фігури, позначте основні пропорції і структуру, визначте напрямок світла.

Уточнюйте основні анатомічні деталі: контури м'язів, лінії кісток, вигини та рельєфи.

Зосередьтеся на передачі текстури м'язів і кісток за допомогою світлотіні та деталей.

Поступово додавайте більше деталей і точності, звертаючи увагу на зв'язки між різними групами м'язів, а також їх взаємодію з кістками.

Завершіть малюнок деталями, такими як лінії між суглобами, виразні м'язи та невеликі анатомічні особливості.

Критерії оцінювання:

Точність і правильність анатомічних пропорцій.

Вміння передавати анатомічну структуру та рельєф м'язів.

Використання світлотіні для створення об'єму та глибини.

Деталізація малюнка: точність в зображенні кожної м'язової групи та кісткових структур.

Загальна композиція і естетичний вигляд малюнка.

Обсяг завдання: Арк. Ф. А-2, А-3. Папір, олівець.

Тема 4. Пропорції чоловічої фігури людини.

Рисунок чоловічої гіпсової фігури людини з класичних зразків – Геракл.

Мета завдання: Навчитися правильно передавати пропорції, анатомічні деталі та композицію людської фігури, використовуючи класичні зразки, зокрема гіпсову фігуру Геракла.

Опис завдання:

Виберіть класичну модель гіпсової фігури, що зображає античного героя – Геракла, в якій чітко видні основні риси та особливості тіла. Працюючи з гіпсовою фігурою, зверніть увагу на анатомічні пропорції та динаміку фігури. Уважно досліджуйте основні м'язи, форму тіла, деталі кінцівок та вираз обличчя.

Використовуйте різні техніки і матеріали для створення графічного зображення: олівець, вугіль, туш або пастель. Приділіть особливу увагу тональним переходам, світлотіням, контрастам для того, щоб передати об'єм та фактуру. Постарайтеся відтворити не тільки фізичні характеристики, але й вираз мужності та сили, які притаманні образу Геракла в античній скульптурі.

Кроки виконання завдання:

1. Виберіть кут зору та перспективу для створення найбільш виразного зображення фігури.
2. Почніть з побудови загальних контурів фігури, поступово уточнюючи анатомічні деталі.
3. Використовуйте лінії та світлотіні для створення глибини та об'єму.
4. Під час виконання роботи зверніть увагу на композицію, щоб фігура виглядала гармонійно в межах аркуша.

Критерії оцінювання:

Точність передачі пропорцій і анатомії.

Вміння передавати світлотіні, об'єм та фактуру.

Виявлення уваги до деталей і виразності фігури.

Загальна композиція і естетичний вигляд роботи.

Обсяг завдання: Арк. Ф. А-2, А-3. Олівець, папір.

Тема 5. Пропорції жіночої фігури людини.

Рисунок жіночої гіпсової фігури людини з класичних зразків – Венера.

Мета завдання: Ознайомлення з принципами передачі пропорцій, анатомічних особливостей і гармонії жіночої фігури на прикладі класичної статуї Венери, з акцентом на вивчення ліній, форми та світлотіні.

Опис завдання:

Виберіть класичну модель гіпсової фігури, що зображає античну богиню краси Венеру, з вираженими жіночими формами та елегантною позою. Працюючи з моделлю, зверніть увагу на пропорції тіла, структуру м'язів, вигини тіла та анатомічні особливості, притаманні класичним зразкам. Визначте основні контури та лінії фігури, використовуючи легкі побудови для точного зображення симетрії та гармонії композиції. Використовуйте різні графічні техніки (олівець, вугілля, пастель) для передачі світлотіні, текстури і глибини. Зосередьтеся на точності виявлення м'якості ліній і контрасту світла. Постарайтеся передати не лише фізичні особливості фігури, але й емоційну виразність, що відображає ніжність, грацію і красу образу Венери.

Кроки виконання завдання:

1. Визначте точку зору, з якої ви будете зображати фігуру. Це може бути фронтальний погляд або подання фігури в легкому повороті.
2. Почніть з побудови основних геометричних форм для позначення основних пропорцій і розмірів тіла.
3. Уточніть лінії контурів, форму тіла, надаючи особливу увагу плавним вигинам і виглядові м'язів.
4. Приділіть увагу передачі світлотіні, щоб підкреслити об'єм і структуру тіла.
5. Закінчіть роботу деталями – волоссям, виразом обличчя, складками тканини (якщо вони є), щоб створити завершене і гармонійне зображення.

Критерії оцінювання:

Точність передачі анатомії та пропорцій жіночої фігури.

Вміння працювати зі світлотінями для створення об'єму та глибини.

Естетична гармонія в композиції, використання ліній і форм.

Виявлення уваги до деталей, таких як волосся, вираз обличчя та тканина.

Задоволення художніх вимог до класичного зображення жіночої фігури.

Обсяг завдання: Арк. Ф. А-2, А-3. Папір, олівець.

Завдання є підсумковим з метою виявлення набутих знань з композиційних, тональних в художньому вирішенні твору, яке спрямоване на виявлення пластики фігур, їх композиційного, колористичного вирішення та художнього узагальнення усієї роботи.

5. Теми винесені на самостійне вивчення

Згідно навчальної програми.

6. Система бонусів

Передбачено додаткові бали за активність студента, та творчий підхід під час практичних занять, виставкова участь у фестивалях та конкурсах.

7. Міжособистісна відповідальність

У разі відрядження, хвороби або іншої важливої причини, викладач має право перенести заняття на інший день за умови узгодженості з адміністрацією та існуючим розкладом занять. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

8. Методи навчання

1. Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда.

2. Наочні методи: ілюстрації - картинки, малюнки, демонстрування.

3. Практичні методи: практичні роботи, моделювання.

Навчальні матеріали. Показ робіт із методичного фонду. Демонстрація матеріалу за допомогою аудиторних майстер-класів. Ознайомлення студентів з

електронними версіями матеріалу з олійного та темперного живопису та застосування додаткової літератури з дисципліни та методичних рекомендацій.

9. Методи контролю:

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи виконаних завдань.

1. Усне опитування: індивідуальне, детальний аналіз робіт студентів.

2. Аудиторна та позааудиторна перевірка: виконання та підготовка різних відповідей, роботи з конкретних завдань та інше.

3. Практична перевірка: рішення поставлених завдань.

4. Стандартизований контроль: білети з питаннями.

Види контролю: Поточний контроль - модульна та семестрова атестація.

10. Розподіл балів і поточний контроль

Семестр 3					
Поточне тестування та самостійна робота					
Практичні роботи		Практичні роботи		Підсумковий контроль	Сума
П. р. 1	П. р. 2	П. р. 3		іспит	
20	15	15		50	100
Семестр 4					
Поточне тестування та самостійна робота					
Практичні роботи				Підсумковий контроль	Сума
П. р. 1	П. р. 2			залік	
50	50				100

11. Методичне забезпечення

Підручники і навчальні посібники: інструктивно-методичні матеріали до практичних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

12. Академічна доброчесність.

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю визначено плагіат - тобто суттєве запозичення або копіювання в практичній роботі чужих матеріалів, студент не отримає бали за тему. Він зобов'язаний її переробити, в цьому випадку нараховується лише 50% від максимальної кількості балів за цю частину. Якщо факт академічної недоброчесності зафіксований на екзаменаційному перегляді - студент максимально отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисні посилання:**

<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

12. Рекомендована література

1. Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв. - К.,1973.
2. Бучинський С.Л. Основи грамоти образотворчого мистецтва. - К.,1981.
3. М. А. Кириченко, І.М. Кириченко, Основи образотворчої грамоти, Київ. Вища школа, 2002.
4. Белютін Е.М. Початкові відомості про малюнок. - К.,1966.
5. Сухенко В.О. Рисунок: навчальний посібник. — К.: Вона-Манте, 2004.
6. Vammes G. Der nackte Mensch. — Dresden: Veb Verlag der Kunst, 1982.
7. Антонович Є.Л., Шпільчак В.Л. Малюнок і живопис Методичні рекомендації. - К., 1990.
8. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти, - К.,1982.
9. Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв. - К.,1973.
10. Смирнов Г.Б. Рисування з натури. - К.,1992.

11. Основи рисунка, учбове видання, серія «Художнику початківцю». «Астрель», 2002.
12. Сучасне мистецтво. Науковий збірник. Випуск XIV. К.: ІПСМ НАМ України, 2018. 375 с.
13. Сухенко В.О. Рисунок: навчальний посібник. К.: Вона-Манте, 2004.
14. Хосе Паррамон. Портрет. Уроки майстерності, серія «Школа малюнку». 2005.
15. Чеботов І.П. Харківська школа рисунка, Харків, Софія-А, 2017. 336 с.
16. Ендрю Луміс. Малювання голів. Нью-Йорк, «Вікінг Прес».
17. Bammes G. Der nackte Mensch. Dresden: Veb Verlag der Kunst, 1982.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.